

برنامه ریزان هندی و مسئله نیازهای نفتی هند

با وجود فراوانی کنونی تولید و عرضه نفت در جهان، دولت هند بر آن است که در طی هفتمین برنامه عمرانی پنجساله خود (۱۹۸۵ - ۱۹۹۰) مبلغ ۲۰ میلیارد دلار صرف یافتن و توسعه مناطق نفتی جدید کند. برنامه پنجساله پیشین هند توانست تولید روزانه نفت هند را که در سال ۸۱ - ۱۹۸۰ تنها حدود ۲۰۰،۰۰۰ بشکه در روز بود، به حدود ۶۰۰،۰۰۰ بشکه در روز در سال ۸۵ - ۱۹۸۴، افزایش دهد. البته برای زیر کنترل در آوردن هزینه‌های واردات نفتی هند، لازم است که خیلی بیش از این رقم، حوزه‌های نفتی جدید یافته شده و مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

تولید نفت در منطقه نفتی بمبئی‌های (Bambay High) که تاکنون بزرگترین حوزه نفتی هند بوده است، به زودی به اوج خود خواهد رسید. پیش بینی می‌شود که رقم کل تولیدات نفت هند از چاه‌های کنونی، تا سال ۱۹۹۰ به میزان ۲۵ درصد افزایش یافته به ۲۵۰،۰۰۰ بشکه در روز بالغ گردد. نیز برآورد می‌شود که در طی همین مدت، مصرف نفت هند کلاً ۳۵ درصد افزایش یافته به ۱/۲ میلیون بشکه در روز برسد. با این همه، برنامه ریزان هندی معتقدند که با شتاب بخشیدن به تلاش‌های خود در جهت دستیابی به ذخایر نفتی، می‌توانند کسری تراز تولید و واردات نفت هند را در حد کنونی آن، یعنی ۲۵۰،۰۰۰ بشکه در روز، ثابت نگه‌دارند.

تاکنون جستجو برای یافتن نفت به همان منطقه نفتی "بمبئی‌های" محدود بوده است - البته جستجو برای اکتشاف نفت، در "گوجرات" و "آسام" نیز موفقیت‌هایی به همراه داشته است. برنامه ریزان هندی بر آنند که جویندگان حوزه‌های جدید نفتی هر چه از این مناطق بیشتر روند، شانس موفقیت بیشتری خواهند داشت. بیشتر حوزه‌های رسوبی هند، هنوز از نظر اکتشاف نفت، مورد بررسی و مطالعه قرار نگرفته است.

افزون بر این، دو بنگاه دولتی هند که به امور انرژی می‌پردازند، یعنی "کمیسون نفت و گاز" و "شرکت نفت هند" معتقدند که قادر خواهند بود از محل اعتبارات خود بخش عمده هزینه‌های اکتشاف را بپردازند. پیش بینی می‌شود که وجوه مازاد این دو بنگاه، در طی پنجسال آینده به ۱۱ تا ۱۳ میلیارد دلار، بالغ گردد. با این پول و چند فقره وام که از بانک جهانی بگیرند، بخوبی قادر خواهند بود هزینه‌های اکتشاف حوزه‌های جدید نفتی را بر عهده گیرند.

دولت هند انتظار ندارد که شرکتهای عمده نفتی غرب در اجرا و یا در تأمین هزینه این تلاش جدید برای اکتشاف حوزه‌های تازه نفتی، کمک چندانی در اختیار آن کشور بگذارند. آخرین باری که هند از شرکتهای عمده نفتی دعوت کرد تا در مناقصه برای اکتشاف نفت در مناطق گوناگون هند شرکت جویند، شرایط معامله آن چنان خست‌آمیز بود که تنها یک شرکت، یعنی "شورون" (Chevron)، زحمت پر کردن برگ درخواست را به خود هموار کرد. و شرکت شورون تاکنون نتوانسته است حتی ردپایی از وجود نفت در هندوستان؛ بیابد. از این رو، دولت هند توجه خود را به آن معطوف داشته که با استفاده از شرکتهای داخلی، نقشه‌های بلند پروازانه خویش در مورد یافتن نفت را، عملی سازد.

برنامه‌ریزان هندی قصد دارند در طی پنج سال آینده شمار دکل‌های فعال حفاری نفت در هند را دو برابر ساخته آنها را کلاً "به ۲۳۳ عدد برسانند؛ نیز امیدوارند که ۱۰۰۰ چاه اکتشافی و ۱۵۰۰ چاه تولید نفت حفر شود. هدف آن است که حدود ۷/۷ میلیارد بشکه ذخایر جدید کشف شود که دست کم یک چهارم آن قابل بازیافت باشد. افزون بر این، برنامه‌ریزان اسید آن دارند که کارشناسان اکتشاف، موفق شوند حدود ۶۰۰ میلیون متر مکعب ذخایر جدید گاز کشف کنند.

بنگاههای هندی از هم‌اکنون کار توسعه حوزه ساحلی گاز طبیعی "باسین" (Bassein) واقع در نزدیکی حوزه نفتی "بمبئی‌های" را با هزینه‌ای معادل یک میلیارد دلار آغاز کرده‌اند. و نیز قصد دارند با صرف هزینه‌ای معادل ۱/۷ میلیارد دلار دیگر، برای انتقال گاز به کارخانه‌های کود شیمیایی، یک خطلوله گاز بنا کنند. هدف نهایی آن است که یک شبکه ملی خطوط انتقال گاز، به طول ۶،۰۰۰ کیلومتر، ساخته شود.

بنگاههای هندی، افزون بر تعیین برنامه‌های خود برای اکتشاف نفت و گاز، در جستجوی راههایی هستند که تجهیزات فنی مورد نیاز کارشناسان اکتشاف را نیز تأمین کنند. چندین شرکت هندی، از هم‌اکنون تلاش برای یافتن شرکای خارجی را آغاز کرده‌اند تا تکنولوژی لازم برای ساختن تجهیزات و ماشین ابزار مورد نیاز حوزه‌های نفتی را در اختیار ایشان بگذارند.

در این میان، دولت هند نیز تصمیم گرفته است به صنایع تجهیزات و ماشین ابزار نفتی، همان امتیازاتی را بدهد که به صنایع صادراتی داده است. بدین معنی که آنها از محدودیت یا عوارض واردات معاف بوده و از تخفیفهای مالیاتی و تسهیلات دیگر برخوردار می‌شوند. تنها امتیازی که در این مورد از آنها دریغ شده، حمایت در برابر تجهیزات و ماشین ابزار خارجی وارداتی است.

مأخذ:

The Economist, August 11, 1984.